

Sygn. akt IV U 761/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 października 2017 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Jolanta Krzywonos
Protokolant:	st. sekr. sądowy Maria Misiuda

po rozpoznaniu w dniu 12 października 2017 r.

sprawy J. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J.

o emeryturę z tytułu pracy w warunkach szczególnych

na skutek odwołania J. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J.

z dnia 1 czerwca 2017

znak : (...)

oddala odwołanie

Sygn. akt: IV U .761/17

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 12 października 2017r.

Decyzją z dnia 01.04.2017r. znak sprawy: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, odmówił wnioskodawcy J. R. prawa do emerytury.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że nie uznano pracy w gospodarstwie rolnym rodziców w okresach od 1.VIII.1976r do 1.IX.1976r , od 3.I.1978r do 9.II.1978r, od 19.III.1978r do 23.IV.1978r ponieważ były to krótkie okresy pomiędzy kolejnymi okresami zatrudnienia. Ponadto tylko w okresie od 1.VIII.1976r do 1.IX.1976r i od 4.IV.1978r do 23.IV.1978r był zameldowany z właścicielami gospodarstwa rolnego.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył J. R. wnosząc o jej zmianę i przyznanie mu prawa do emerytury. Uzasadniając odwołanie wnioskodawca podkreślał, iż w okresie od 1 sierpnia do 1 września 1976r w oczekiwaniu na zatrudnienie

w (...) R. wykonywał prace w gospodarstwie rolnym rodziców , a następnie po rozwiązaniu umowy o pracę z (...) R. z dniem 31 .XII.1977r wymeldował się z Hotelu Pracowniczego z pobytu stałego. Obowiązek meldunku stałego był w tym okresie czasu ogólnie stosowany. Wnioskodawca udał się do (...)w L. , gdzie odmówiono mu przyjęcia do pracy informując ,że w okresie przedwyborczym – wybory do Rad Narodowych jest zakaz zmiany miejsca zamieszkania .Wnioskodawca wrócił do domu rodzinnego gdzie pracował w gospodarstwie rolnym rodziców zapewniając sobie utrzymanie mieszkając bez zameldowania w okresie od 3 stycznia do 9 lutego 1978r. W gminie W. nie uzyskał meldunku z uwagi na fakt zamknięcia list wyborczych. Bezpośrednio po wyborach udał się powtórnie do (...) w L. gdzie podjął zatrudnienie . Z uwagi na charakter pracy , jej wyjątkową uciążliwość , dużą liczbę wypadków i brak możliwości przystosowania się do pracy pod ziemią wnioskodawca rozwiązał umowę o pracę z (...) i wrócił do domu rodzinnego gdzie pracował w gospodarstwie rolnym rodziców w okresie od 19 marca do 23 kwietnia 1978r . Z dniem 24.IV.1978r podjął pracę w (...) Zakładach (...) w D..

W powyższym okresie wnioskodawca wykonywał wszystkie prace związane z utrzymaniem gospodarstwa. Głównie to obrządek bydła , koni , trzody chlewnej , drobiu , przygotowanie pól pod zasiew zboża jarego tj. wywóz obornika , orka, bronowanie , kultywatorowanie, zasiew .Przygotowywanie pokarmu dla zwierząt domowych sieczka /ręcznie / , krojenie buraków , parowanie ziemniaków , inne prace by w miarę możliwości jak najbardziej odciążyć mamę. Ojciec w tym czasie poza pracą w gospodarstwie pracował w Zakładach (...) w R.. Sześcioro rodzeństwa pracowało lub się uczyło, jedynie brat K. pracował w gospodarstwie .W pełni odpowiedzialnie wnioskodawca stwierdził ,że powyższe czynności zajmowały od 8 do 10 godzin dziennie.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. wnosił o jego oddalenie podtrzymując twierdzenia zawarte w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

J. R. urodził się (...) Nie jest członkiem OFE.

W dniu 23.V.2017r. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych wnioski o emeryturę w wieku obniżonym ze względu na wykonywanie przez niego pracy w warunkach szczególnych. Zakład jednak po analizie przedłożonej dokumentacji w dniu 1.VI.2017r. wydał zaskarżoną decyzję, którą odmawiał wnioskodawcy prawa do emerytury wobec braku wykazania wymaganego ogólnego stażu ubezpieczeniowego w wymiarze co najmniej 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych.

Dowód : dokumentacja w aktach organu rentowego

Okolicznością bezsporną w niniejszej sprawie było legitymowanie się przez wnioskodawcę ponad 15- letnim (17 lat 3 miesiące, 5 dni) okresem pracy w warunkach szczególnych.

Gospodarstwo rodziców wnioskodawcy było w B.. W spornym okresie miało ono powierzchnię 5,91 ha. Hodowano w nim wówczas krowy, świnie, kury. Ojciec wnioskodawcy w spornym okresie pracował zawodowo. Matka natomiast pracowała w gospodarstwie. Wnioskodawca miał czworo starszego rodzeństwa i troje młodszego. W gospodarstwie pracowało poza rodzicami młodsze rodzeństwo i wnioskodawca. Wnioskodawca po zakończeniu pracy w Zakładach (...) wG.31.VII.1976r przez miesiące sierpień stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował w gospodarstwie rolnym rodziców do czasu podjęcia pracy od 2.IX.1976r w (...) R. gdzie pracował do 31.XII.1977r .Od 1.I.1978r do 9.II.1978r również pracował w gospodarstwie .Do obowiązków wnioskodawcy w obu tych okresach należała praca w oborze np. karmienie zwierząt oraz praca przy uprawie roślin, zbiorze zbóż. Pracował dziennie od 8 do 10 godzin. W tym okresie wnioskodawca był na utrzymaniu rodziców, mieszkał i żywił się razem z nimi.

Od 10.II.1978r do 18.III.1978r pracował w (...) w L.. Po powrocie od 19.III.1978r do 23.IV.1978r pracował w gospodarstwie rodziców wykonując również w/w czynności stosowne do pory roku . 24.IV.1978r podjął pracę w Firmie (...) w D. .

Dowód: dokumentacja w aktach organu rentowego ,zeznania świadków ,zeznania wnioskodawcy .

Sąd dokonał powyższych ustaleń faktycznych na podstawie wskazanych dowodów.

Sąd dał wiarę dowodom z dokumentów, albowiem zostały one sporządzone przez powołane do tego osoby, w zakresie przyznanych im kompetencji i w przepisanej formie, a ich autentyczność i treść nie budziły wątpliwości Sądu.

Sąd Okręgowy dał wiarę zeznaniom świadków w zakresie wskazanych przez nich okoliczności dotyczących pracy wnioskodawcy w gospodarstwie rolnym rodziców oraz zakresu jego obowiązków. Zeznania tych świadków są jasne, logiczne i wzajemnie się uzupełniają. Sąd nie znalazł żadnych okoliczności, które przemawiałyby przeciwko przyznaniu im waloru wiarygodności, ponadto znajdują potwierdzenie w dokumentacji zalegającej w aktach sprawy. W powyższym kontekście, walor wiarygodności należało także przyznać zeznaniom wnioskodawcy.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie należy uznać za niezasadne.

W niniejszej sprawie podstawową kwestią wymagającą przesądzenia była zasadność odmowy uwzględnienia przez ZUS pracy wnioskodawcy w gospodarstwie rolnym rodziców w okresie od 2.VIII.1976r. do 1.IX. 1976 r., od 3.I.1978r do 9.II.1978r, od 19.III.1978r do 23.IV.1978r., który Zakład nie uznał z uwagi na krótki okres zatrudnienia i wiek wnioskodawcy 59 lat.

Zgodnie z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w brzmieniu obowiązującym na dzień wydania decyzji przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku określonego w art. 32 ustawy emerytalnej, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy, tj. na dzień 1 stycznia 1999 r. osiągnęli oni okres zatrudnienia w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze wymagany według przepisów dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat (dla mężczyzn), mają 25 lat okresu składkowego i nieskładkowego oraz nie przystąpili do Otwartego Funduszu Emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Warunkiem niezbędnym do uzyskania na podstawie przepisów powołanego rozporządzenia emerytury przez pracownika, który wykonywał pracę w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, jest spełnienie łącznie następujących przesłanek z § 3 i § 4 ust. 1 w/w rozporządzenia, tj. dla mężczyzn osiągnięcie wieku 60 lat, posiadanie okresu zatrudnienia w wysokości 25 lat, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczonymi do okresów zatrudnienia oraz legitymuje się 15 – letnim okresem zatrudnienia w warunkach szczególnych.

Sąd czyniąc ustalenia w sprawie, uwzględniając wnioski strony odwołującej się, przeprowadził postępowanie dowodowe na okoliczność wykonywania przez J. R. pracy w gospodarstwie rolnym rodziców, po ukończeniu przez niego 16 roku życia. Nadmienić przy tym należy, iż zgodnie z przepisem art. 10 ust.1 pkt 3 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również przypadające przed dniem 1 stycznia 1983r. okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia i traktuje się je, z zastrzeżeniem art. 56 ustawy emerytalnej jak okresy składkowe, jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7 ustawy emerytalnej, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu.

Przepis art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy emerytalnej nie wyznacza warunków, od których wystąpienia uzależnia się uznanie okresu pracy w gospodarstwie rolnym, jako okresu składkowego (uzupełniającego). Jednakże w licznych orzecznictwie, ukształtował się pogląd, że o uwzględnieniu, przy ustalaniu prawa do świadczeń emerytalno – rentowych okresów pracy w gospodarstwie rolnym sprzed objęcia rolników obowiązkiem opłacania składki na rolnicze ubezpieczenie społeczne domowników (tj. przed 1.01.1983r.), przesądza wystąpienie dwóch okoliczności, a mianowicie: wykonywanie czynności rolniczych powinno odbywać się zgodnie z warunkami określonymi w definicji

legalnej domownika z art. 6 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz czynności te muszą być wykonywane w wymiarze nie niższym niż połowa ustawowego czasu pracy tj. minimum 4 godziny dziennie (por. wyrok SA w Rzeszowie z dnia 03.07.2014r., sygn. akt: III AUa 184/14). Przesłanką zaliczenia do okresów składkowych okresu pracy w gospodarstwie rolnym jest znaczący dla funkcjonowania tego gospodarstwa wymiar czasu pracy, za który uważa się wymiar co najmniej połowy pełnego wymiaru czasu pracy (patrz: wyrok Sądu Najwyższego z 6.06.2013r., sygn. akt: II UK 368/12).

Odnosząc się zatem do przesłanek warunkujących uznanie pracy w gospodarstwie rolnym za uzupełniający okres składkowy należy wskazać, iż ustalenia faktyczne w niniejszej sprawie pozwalają na przyjęcie stanowiska, że w spornych okresach wnioskodawca świadczył pracę w gospodarstwie rolnym rodziców położonym w B.. Praca ta miała znaczący wymiar dla funkcjonowania tego gospodarstwa, a czas wykonywanej pracy przekraczał dziennie 4 godziny. Zakres obowiązków, który nakreślił wnioskodawca oraz zeznający w sprawie świadkowie, bezsprzecznie uprawnia do zajęcia stanowiska, że J. R. rzeczywiście świadczył pracę w gospodarstwie rolnym rodziców, w wymiarze większym niż 4 godziny dziennie, a więc spełnił warunki uprawniające do zaliczenia tego okresu do okresów składkowych w rozumieniu art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy emerytalnej. Cały zatem okres pracy wnioskodawcy w gospodarstwie rolnym rodziców powinien zostać uznany za okres składkowy (uzupełniający).

To prawda ,że okresy były miesięczne –krótkie, ale też w tych okresach wnioskodawca pracował w gospodarstwie co najmniej 4 godziny , praca ta stanowiła dla niego główne źródło utrzymania i żywienia .Mieszkał w tym gospodarstwie również wówczas gdy nie był zameldowany .Istotnie w okresie stycznia i lutego 1978r odbyły się wybory i wnioskodawca mógł nie uzyskać meldunku.

Wobec powyższego suma okresów w sprawie niespornych - ostatecznie przez organ rentowy ustalonych w wymiarze 24 lata 10 miesięcy i 9 dni okresów składkowych i nieskładkowych oraz uznanego przez Sąd okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców w wymiarze 3 miesięcy i 10 dni jest wystarczająca do ustalenia dla wnioskodawcy wymaganego przepisami ustawy emerytalnej 25 letniego okresu stażu ogólnego ubezpieczeniowego.

Poczynione przez Sąd ustalenia bezsprzecznie zatem pozwalają na przyjęcie, że w dacie wejścia w życie ustawy, tj. na dzień 1 stycznia 1999 r. wnioskodawca spełniał wymóg stażu zatrudnienia w szczególnych warunkach i ogólnego stażu ubezpieczeniowego. Należy ponadto zauważyć, iż wnioskodawca nie spełnił wszystkich warunków do uzyskania prawa do emerytury gdyż nie ukończył 60 lat .

Wobec powyższego Sąd oddalił odwołanie zgodnie z art.477¹⁴ § 1 kpc .